

válást. Husz óra tiz perckor a lég-hajóórás átrepült Wilmington (Delaware) fölött,

huszonegy óraker Treuton, New Jersey fővárosát érintette, pontban huszonegy óra ötvenkor pedig Newyork felé érkezett.

A Zeppelin előbb körülrepülte a hatalmas amerikai metropolist, majd a végállomás felé vette útját, a megérkezést rádióüzenetek és szikratávirók percek alatt továbbították a feszülten várakozó két világrész lakosságának, amely a sikerült emberi bravur hallatára boldogan fellelegzett.

Izgalmas várakozó pillanatok Lakehurstban

A „Gra Zeppelin“ végállomása, Lakehurst a nagy esemény tiszteletére ünnepi díszbe öltözött. A térségen, ahol a Zeppelin leszállását kijelölték, százazrekre menő tömeg verődött össze. A különböző vidékekről érkező érdeklődők valóságos blokádnak alá helyezték ezt a városnegyedet.

A repülőter környékén és az országutakon több mint huszezer autó várakozott és a gépkocsik végeláthatatlan láncolata gyűrűalakban körül fogta a várost, úgy, hogy minden forgalom szűnetelt.

A tömeg egyrésze közvetlenül a Zeppelin érkezése előtt annyira előrenyomult, hogy elfoglalta a léghajócsarnok nagyrészét. Nagyobb rendőri készenlét lépett közbe és a feltóduló tömeget hosszas dulakodás után viaszszorította. A hatóságok az izgalmas várakozás pillanatában a legszigorúbb intézkedéseket fogantatosították a rend fenntartásáért. Különösen sok baj volt a dohányzókkal, tekintve, hogy

a közeli raktárban rengeteg sok robbanó anyag volt felhalmozva, amellé pedig a száraz fű az eldobott cigarettáktól nem egyszer kigyulladt. Lakehurst aerodromjának léghajócsarnokát minden eshetőségre előkészítették és annak kapuit pontban husz óraker nyitották ki. Kezdetben számoltak azzal az eshetőséggel, hogy a léghajót megérkezése után esetleg árbóc-hoz fog kelleni kikötni, a csarnokot azonban mégis előkészítették a Zeppelin befogadására.

Megérkezés Lakehurstba

A hatalmas csarnok felét a Graf Zeppelin számára kiürítették, a másik felében pedig hat nagy léghajót zsúfoltak egymásba. Huszonkét óraker megérkezett a jelzés:

a Zeppelin a város határához közeledik.

A csarnok kapuit teljesen kinyitották. A térség körül négyszáz matroz állt készenlétben. Izgalmas pillanatok következtek. A vezetők az utolsó instrukciókat osztogatták.

Huszonhárom óra tizkor a Graf Zeppelin Lakehurst fölé érkezett és tíz perc múlva csatornában megtörtént a leszállás.

A Zeppelin üdvözlésére a repülőteren megjelent Lewynsky tőkonzul, Hughes admirális, a tengerészeti alvezérkar főnöke, Motzet viceadmirális, a tengerészeti repülőosztály főnöke, Warner, a tengerészeti hivatal államtitkára, Birmingham szenátor és Walker polgármester.

Közvetlenül az ünnepélyes leszállás után megérkezett Hi denburg német köztársasági elnök, Müller Franken birodalmi kancellár és Gerard kereskedelmi marsall szikratávirata, amelyben a „Graf

Zeppelin“ utasait üdvözlük és őszinte elismerésüknek adnak kifejezést.

Ugvanakkor befut Kohl kapitány, a Bremen pilótájának lelkes üdvözlőtávirata, amely a következőképp hangzik: „Graf Zeppelin, te mégis csak jobban értesz ehhez! Szívélyes üdvözlét! Kochl!

Európai visszhang a Zeppelin sikeres útjáról

A „Graf Zeppelin“ diadalmas útjának élénk visszhangja volt az európai sajtóban. Egyes lapok azt a hírt dobták a közudatba, hogy a spanyol kormány egymilliókét-százezer márkáért megvásárolta a „Graf Zeppelin“t. Az „Intransigant“ jelentése szerint Berlinben leg-

határozottabban cáfolják ezt a híresztelést azzal, hogy a Zeppelin csak a német kormány beleegyezésével adható el.

A francia sajtó részéről a Zeppelint rosszindulatu támadások érik, amelyekből nyilvánvalóan kiviláglik az irigység. Így többek között La Vaule gróf nyilatkozott a Libérationnak és kijelentette, hogy

a „Graf Zeppelin“ mostani útja a Zeppelin teljes kudarcát igazolja.

Az „Intransigant“ állítása szerint a Zeppelin jóval alatta jár a hajóközlekedésnek, amely összehasonlíthatatlanul tökéletesebb.

A francia sajtó rosszindulatu véleményét az illetékesek kákácsmó keresésnek minősítik.

December elsején kezdődnek az optáns ügyben a rappalói román-magyar közvetlen tárgyalások

A román delegációt Petrescu Comnen, a magyarit pedig báró Szerényi József vezeti

(Budapest, október 16.) A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint a magyar minisztertanács tegnap délután rendkívüli ülésén foglalkozott az optáns-üggyel. A román-magyar közvetlen tárgyalások anyagával báró Szerényi József előadása a alapján foglalkozott a minisztertanács és elhatározta, hogy a kormányt báró Szerényi Józseffel, dr. Egry Aurél felsőházi taggal és dr. Lakatos Gyula ügyvéd-

del, az optánsok megbízottjával fogja képviseltetni a közvetlen tárgyalásokon.

A román-magyar tárgyalások december elsején kezdődnek meg Rappalóban. A román kormányt Petrescu Comnen, volt svájci, jelenleg berlini követ, Lapedatu Jon volt pénzügyminiszter, dr. Rosenthal ügyvéd és Nasta, a román földbirtok-hivatal igazgatója képviselik.

A horvát parasztkoalíció pesszimisztikusan ítéli meg Venizelos jugoszláviai tárgyalását

Jugoszlávia lehetetlen külpolitikai helyzetét a belpolitikai válság okozta

(Belgrád, október 16.) Venizelos belgrádi tartózkodásával kapcsolatosan Pribicevics, a horvát parasztkoalíció vezére rendkívül pesszimisztikusan ítéli meg a görög miniszterelnök belgrádi tárgyalásainak eredményeit.

— Jugoszlávia — mondotta Pribicevics — a kisananttal és Franciaországgal való kapcsolatain kívül teljesen izolált. Bulgáriával való viszonya rideg, Olaszországgal való helyzete feszült. Albánia teljesen elidegenedett Jugoszláviától.

— Venizelos Itáliára való tekintettel nem kötött politikailag fontos szövetséget Jugoszláviával. Magyarországon a reváns gondolat van előtérben és mindössze az Ausztriával való viszonya korrekt Jugoszláviának, ámbátor lehetetlő, hogy ez a korrekt viszony könnyen megváltozhasson.

Pribicevics végső konkluzióképpen kifejtette, hogy Jugoszlávia külpolitikailag lehetetlen helyzetben van, aminek okát a belpolitikai válságban kell keresni.

A francia kormány utólag szépíti a Horan ügyet

Napokig tartó világbotrány után félhivatalosan közlik, hogy az „ellopott“ okmányoknak nem volt nagyobb jelentőségük

(Páris, október 16.) A Havas ügynökség ma félhivatalos kommunikátort adott közre a világbotrányra fejlődött Horan-ügyben. A kommuniké szerint az angol-francia flottaegyezmény ügyében Horan amerikai újságíró után Amerikába került és ott lapban leközölt

okmányoknak semmi különösebb jelentőségük nem volt.

A Hearst sajtó által megszerzett okmányok mindössze egy körlevélet tartalmaztak, amelyek a francia külképviseleteknek voltak szánva. A körlevelek a leszerelés előkészítéséről szóltak, továbbá összefoglaló jelentést közöltek a francia-angol tárgyalásokról, amivel a francia diplomáciai sajtószolgálatnak a hírlapírókkal való érintkezését akarták megkönnyíteni.

URANIA-MOZGÓ

Nagysikerrel folytatja

REJTÉLYEK HÁZA

II-ik rézsének bemutatását, főszerepben:

IVAN MOSJOUKINE

ELŐADÁSOK KEZDETE: 3.6 ÉS 9 ÓRAKOR

A Horan-ügyben sokat emlegetett diplomata, aki állítólag az „okmányokat ellopta“ és az amerikai újságíróknak kiszolgáltatta,

semmiféle bünteseleményt nem követett el,

mindössze felületes volt. A diplomata hibája, ki ezért megróvást érdemel, mindössze annyi volt, hogy átnyújtotta Horannak a kérdéses iratokat, aki azokat elkérte cikkanyagja számára, holott az iratok csak a diplomata számára szolgáltak információ nyújtás céljaira és nem pedig arra, hogy az újságíró abba betekintést nyerjen.

Cégtársak harca a bíróság előtt

(Cluj-Kolozsvár, október 15.) Érdemes perrel foglalkozott a kolozsvári törvényszék. A kolozsvári Dante könyvkölcsönző vállalat jelentette fel Berkovits Izsákot, aki a könyvkölcsönző vállalat megalakulásakor társa volt a jelenlegi tulajdonosnak. Berkovits 1926 év folyamán a vállalat közösségéből kilépett, de később negyvenezer lejes követeléssel lépett fel a cég ellen.

Berkovits, hogy az igényelt összeget megkapja, azzal akarta presszionálni a vállalatot, hogy kellemetlen tartalmu feljelentéseket fog ellene tenni. Később bizalmas beszélgetésre randevut kért a vállalat tulajdonosától. A Dante könyvkölcsönző vállalat cégtitkára sejtve, hogy Berkovits mit akar tőle, a randevu idejére egy detektívet bujtatott el üzletébe, aki kihallgatta Berkovitsot és végül le tartóztatta. Berkovitsot zsarolás címen állították a bíróság elé, amely tekintettel arra, hogy a cég főnöke elállt a vádolt megbüntetésétől, sőt az elnöktől Berkovits felmentését kérte, Berkovits ellen megszüntette az eljárást.

Tekintettel azonban arra, hogy hivatalból üldözendő bünteseleményről van szó, az ügyész a vádat továbbra is fenntartotta és az ítéletet megfelelőbbre a táblához.

HÖLGYEKNEK

nem kell kölcsön

mert

1020 leiért

különböző szín-összeállításban szenzációs kivitelű

TROTTEUR CIPŐK

érkeztek az

„Érikába“

Arusítás csak 8 napig! Cluj, Piața Unirii 13. Telef. 578 Vidéki rendeléseket pontosan eszközölünk

A SZÉKELYFÖLDI PÉNZÜGYI VÁLSÁG

Bocsánczy László nyilatkozik a csiki kisintézetek tömörítéséről

Miért nem lehetett megvalósítani a teljes székely bank-koncentráció tervét

(Cluj-Kolozsvár, október 16. A Mai Világ tud.) Az erdélyi magyar társadalom figyelme mindjobban a székely intézetek felé terelődött. A horribilis magasságu és körlehetetlen szigorral behajtott kamat áldozatai bejárták Erdély számottevő bankjait panaszokkal. Az árverező-dob pergése és a szerencsétlenek sirása fölött nem lehetett már nyugodtan tova siklani. Elhangzott tehát a nagy szó: Segíteni a bajokon.

Legelőször azonban azt kellett megállapítani, hogy miképpen lehet orvosolni a hibákat. A válasz egyhangú: egyetlen mód a kisintézetek fuziója.

A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitel Bank komolyan kezdett foglalkozni a tervvel és annak megvalósításával. Bocsánczy László vezérigazgató munkatársunknak a következőket volt szives mondani a kérdésről:

— Tagadhatatlan, — mondotta — hogy a székely bankok kissé magas kamatot szedtek, ennek oka éppen széttagoltságukban keresendő. A Székelyföldön több mint 20 pénzügyi intézet működik, ez ugyanennyi igazgatóságot tart fenn, rengeteg adminisztrációs költség. Az intézetek, hogy betétet jussanak, magas kamatokkal igérnek a feleknek, mert életszükségletük arra kényszeríti őket, hogy még, ha drágán is, betétekhez jussanak. Ez aztán megdrágítja a kihelyezési kamatlábat. Amíg egy nagy intézet egész rezsiköltsége 2—2½ százalékos, addig a kisebb pénzügyi intézetek rezsije néhol eléri 10—12 százalékos is. Ha ehhez a betétek utáni magas kamatokhoz hozzávesszük, érthetővé válik, hogy miért kell ezeknek a bankoknak túl magas százalékos szedni a kihelyezéseknél.

— Ennek az állapotnak megszüntetése pedig csak a rezsiköltség lecsökkentésével és a betéti kamatok lemorzsolásával érhető el. Ez viszont csak a kis intézetek tömörítésével, fuzionálásával víhető keresztül.

— En a magam részéről már régen folytatok tárgyalásokat egyes székely pénzügyi intézetekkel egy egységes fuzió létrehozása érdekében. Fáradozásaim azonban nem vezettek arra az eredményre, amit kezdetben elérni véltem. Egyes intézetek nem mutatják azt a fokozott hajlandóságot, mely szükséges lenne a cél sikeres elérésére, de a közérdekményével így is meg vagyok elégedve. A gazdasági helyzet napról-napra való súlyosbodása, az elkövetkező banktörvény végül ugyanis parancsoló erővel fogja kisűrtetni azt, amit nekem most csak részben sikerül elérnem.

— Két-három intézettel most is folytatok tárgyalásokat és minden reményem meg van arra, hogy pár napon belül a tárgyalások kelendő eredményre fognak vezetni, minek következtében a fuzionáló csiki intézetek, mint a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitel Bank affiliált intézetei fognak tovább működni.

— Ugyanígyen tranzakciót akarok Háromszékben is létrehozni. Ezek képeznék egyelőre az alapját annak a nagyszabású programnak, melynek végleges kiépítése egy későbbi időben lenne megvalósítható.

— Ez a tranzakció már a közel jövőben éreztetni fogja kedvező hatását a Székelyföldön. Olcsó pénzt akarunk vinni a székely népnek, hogy gazda-

ságát új alapokra fektethesse. Ha terveim lassan-lassan teljesedésbe mennek, új éra fog kezdődni a székely területeken és el fog tűnni a sokat emlegetett bankuzsora is.

— Mindenesetre szükség lenne egy független, nagytekintélyű emberre, ki felvilágosítsa a székely pénzügyi helyzetet az elkövetkező még súlyosabb krízisről, mely már a készülő banktörvénnyel előre veti árnyékát és megmagyarázza illetékeseknek a lehetőségeket, mellyel a válság elkerülhető lenne.

— A Bankszindikátus erre a szerepre nem látszik eléggé alkalmasnak — fejezte be a vezérigazgató, — mert a szindikátust éppen azon kis intézetek

hívták életre, melyeket a gazdasági krízis és banktörvény katasztrófával fenyeget. Így a szindikátus esetleg önmagával jönne ellentétbe.

Bocsánczy vezérigazgató nagyfontosságú nyilatkozata mindnben meg erősíti azt a felfogást, hogy a székelyföldi pénzügyi helyzet katasztrófáját — a gazdasági viszonyok súlyosbodását, az illetékesek még mindig nem veszik észre és az egyedüli lehetséges megoldást elodázzák. A közvélemény bizonyára megelégedéssel veszi tudomásul, hogy Bocsánczy vezérigazgató levelei legalább részben mégis sikerre vezettek s így valamennyire enyhülni fog a hitelre szoruló Székelyföld pénzügyi helyzete.

Az igazságügyminiszter megszilorgolta a törvénykezési hatóságok adminisztrációjának ellenőrzését

Meg akarják szüntetni a portarelek, bírósági végrehajtók és jegyzők sikkasztási lehetőségeit

(Bucuresti, október 16. Saját tud.) Az igazságügyminiszter lapja, az Universul, legutóbbi számában érdekes cikket közöl azokról az intézkedésekről, amelyek a törvénykező hatóságokhoz forduló felek vagyoni érdekeit kívánja megvédeni. A cikk szerint a portarelek, bírósági végrehajtók és törvényszéki jegyzők számos esetben megdézsmálják a kezelésükre bízott vagyontárgyakat és a károsult felek ilyen esetben az igazságügyminisztériumot perlik kártérítésért.

Stelian Popescu igazságügyminiszter inspekciós körútján ezenkívül még azt is tapasztalta, hogy az igazságügyi il-

letékek is állandó csökkenést mutatnak, habár a bíróságok ügyforgalma növekedésben van. A miniszter megállapítása szerint az anomáliákat a kelte ellenőrzés hiánya okozza.

Hogy ezt a káros állapotot meg lehessen szüntetni, az igazságügyminiszter 84.695—928. számú körrendeletében elrendelte a törvényszéki elnököknek, hogy szigorúan ellenőrizzék a bíróságok segédszemélyzetének működését és a bírói szervezeti törvény 53. szakasza értelmében gyakorolják a rovarosolják a befolyt illetékek és egyéb vagyonkezelések elszámolását.

A francia megyei választásokon előretörték az autonómisták

A francia sajtó a legerősebb ellenintézkedéseket követeli és nyugtalansággal regisztrálja az autonómisták térfoglalását

(Páris, okt. 16.) A most lefolyt megyei választásokról elkészítették az ismert eredmények statisztikáját. Az eddigi jelentések szerint megválasztottak 56 konzervatív, 308 köztársasági, 194 baloldali köztársasági, 131 független radikális, 398 radikális, 41 szociálista republikánus, 12 extrém szociálistát, 7 kommunistát. Pótválasztások 229 körzetben voltak, melyek közül 65 körzet jelentései hiányoznak még.

Az erőmegoszlások szempontjából rendkívül érdekesek az eredmények, ha figyelembe vesszük az egyes pártoknak a választások előtti erőviszonyait. Ezek szerint a

választások előtt 59 Konzervatív, 109 köztársasági, 204 baloldali köztársasági, 121 független radikális, 397 radikális, 3 szociálista republikánus, 21 extrém szociálista és 8 kommunista megyei képviselő volt.

A francia sajtó a választásokról írt kommentárjaiban kiemeli az elszázi autonómisták előretörését. Kolmarban Rossét beválasztották. Strassburgban és a Mozel vidéken az autonómisták szintén megerősödtek.

A francia sajtó egyrészt a legerősebb ellenintézkedéseket követeli, másrészt pedig nyugtalansággal regisztrálja az autonómisták térfoglalását.

Egy marosvásárhelyi iparművész nagy sikere Amerikában

(Targu-Mures, okt. 16. A Mai Világ tudósítójától.) Két esztendővel ezelőtt utazott el Marosvásárhelyről Amerikába Marthy Rózsika iparművész, aki mint az iparművészeti iskola vándortanára, Erdélyben a székely népi háziipar megnemesítése körül szerzett különös érdemeket.

Marthy Rózsika már asszony volt, mielőtt az erdélyi földet elhagyta és férje a Newyork melletti Troy-ban, mint orvos, alapított családi tűzhelyet. A feleség hamarosan megkapta a hajójegyet s mert iparművész is volt, az amerikai nagykövetség soronkívül adott számára beutazási vizumot. Marthy Rózsika pedig hamarosan gyökeret vert erős iparművészi tudásával, az amerikai közvéleményben. Még az elmúlt esztendőben nagy sikere volt Bostonban, az ott rendezett kiállításon.

Boston Amerika iparművészeti centruma és aki ott magára tudja vonni a figyelmet, már befutott az elismerés központjába. Marthy Rózsikát a bostoni Iparművészeti Társaság tagjává választotta. Ez aztán megnyitotta előtte az érvenyesítés várkapuját. Elhalmozták megrendelésekkel, kézimunka, batik, szőnyegszöves, goblin megrendelésekkel. A legelőkelőbb amerikai szalonok számára dolgozik a volt marosvásárhelyi iparművész, aki hamarosan ismert lett Newyorkban is. Ma pedig már önálló iparművészeti iskoláját is megnyitotta, ahová csak a legkiválóbbabbak juthatnak be a tömegesen jelentkezők közül.

Ezzel a térhódítással Marthy Rózsika, Newyork legismertebb iparművésze lett, aki csak a napokban kapott huszezer dolláros, hárommillió lejnél magasabb megrendelést, egy előkelő pénzember lakásának berendezésére.

De Marthy Rózsikának, iparművészeti kvalitásán kívül van az amerikaiak előtt értékes tehetsége egy másik irányban is. Művésziessen fűtyöl, úgy, hogy a rádióműsoron hetenkint szerepelt Marthy Rózsika mint fűtyművész. Aki pedig az amerikai viszonyokat ismeri, tudja jól, hogy ezzel a talentumával Marthy Rózsika keres annyit, mint egy kisebb arányú iparművészeti megbízatással. Erre ma már nem is vállalkozik a befutott „Mester”, akinek amerikai karrierje büszkeségére szolgál az erdélyi magyar kisebbségi kultúrának.

TUNGSRAM RÁDIÓCSŐ

Hirdessen a Mai Világ-ban

PAPP & FELSZEGI

Kolozsvár
legelőgásabb
uri divatruházában megérkeztek
az olasz Borsalino, angol és francia kalap
különlegességek, ugyisint a nyugati városok térfidivatu-
donságai, női és férfi keztyűkülönlegességek
nagy választékban kaphatók

FŐTÉR 14. (ERICA-CIPÓÁRUHÁZ MELLETT)

Pénzbüntetést, végrehajtást és elzárást ír elő az új törvény, ha a tanonc mulaszt az iskolában

(Cluj-Kolozsvár, október 16.) A kolozsvári tanonciskolák iskolászeke október 6-án megtartott ülésén elhatározta, hogy máig, október 16-ig meghosszabbítja a beiratkozási határidőt a minimális pénzbüntetés megállapítása mellett. Máától kezdve az iskolahatóság a maximális pénzbüntetéseket alkalmazza azokkal a szülőikkel szemben, akik gyermekeiket nem iratták be idején a tanonciskolába és ezenkívül az iparosmestereket is szigorúan megbüntetik a tanonc iskolai mulasztásáért.

Az iskolaév megkezdésével az igazgatóság a hiányzó tanoncok névsorát átadja az adóhivatalnak, amely kirója a büntetéseket és 10 napon belül végrehajtja azokat.

Miután az idén az elemi iskolai oktatási törvény végrehajtása is alkalmazást nyer a tanonciskolákra vonatkozólag, a hiányzó tanoncok szülei és mesterei rendkívül súlyos büntetéseket fognak részesülni, amelyek között az elzárás is szerepel.

Négy büntetés alkalmazása után a szülők és mesterek járásbíróhoz fordulnak utalva. A járásbíró az illetéssége ellen az alperes kifogást nem emelhet, hanem csak felelősségi joggal élhet. Megállapított rosszakarat esetén a bíróságok pénzbüntetései elzárásra változtathatók át, 20 lejjel számítva minden napi elzárást. Az elzárás 1 hónapban 5 napnál tovább nem tarthat. A pénzbüntetések átváltoztatását elzárásra első és utolsó fokon a járásbíró mondja ki.

Az új törvény életbeléptetésével tehát a jövőben nem lesz több tárgyalás az iskolai mulasztásokért az elsőfokú iparhatóságoknál, mint az eddig volt, hanem jönnek a legszigorúbb büntetések végrehajtásával és e-ettől elzárással.

Franciaországban is terjed a kisebbségi mozgalom

A bretonok autonómiát követelnek

(Páris, okt. 16. A Mai Világ tudósítójától.) A kisebbségi mozgalom Franciaországban is egyre nagyobb mérvet ölt. Az elzásziak után immár a bretonok is mozgolódnak és autonómiát követelnek. A „Breiz Atao“ bretoni folyóirat köré csoportosuló autonómisták Chateaulinben, Bretagne szívében nemrégiben gyűlést tartottak. A kongresszuson az egyes helyi szervezetek mintegy száz delegátusán kívül 30 megbízott is részt vett a rokon ired és vallesiek részéről. Az elzászi autonómistákat és a korzikaiakat két-két delegátus képviselte. A flam-mok táviratban üdvözölték a kongresszust.

A breton autonómista párt elnöke, Olier Mordseil megnyitó beszédében kifejtette, hogy a bretonok kötelességüknek tartják támogatni az elzászi népet a kisebbségi jogokért vívott küzdelmükben, mivel Elzász-Lotharingiában

fog eldőlni Bretagne sorsa is. Az utolsó francia választásokon a breton autonómista párt még nem vett részt, azonban az utolsó két esztendőben az autonómista mozgalom olyan sikereket ért el, hogy a következő választásokon az autonómista párt az összes breton kerületekben jelölteket fog állítani.

Azután a franciaországi nemzeti kisebbségek központi bizottságának tagja ismertette a bretonok követeléseit, amelyeket a következőkben lehet összefoglalni:

Egyházi és szociális mellékcelőkat a bretonok nem követnek. Főcéljuk Bretagne autonómiája egy szövetséges államokból álló svájci mintára átszervezett Franciaország keretében. A kongresszus ezt a programot egyhangulag magáévátette és a többi franciaországi kisebbségek delegátusai is bejelentették csatlakozásukat ehhez a programhoz.

MOZIVILÁG

Conrad Veidt és John Barry-More szenzációs találkozása a „Vándorköltő“-ben

Volt idő, amikor senki sem hitte volna el, hogy John Barrymore, Amerika legnagyobb alakítművésze, a világ egyik legjobb Shakespeare színésze, valaha is összeül Conrad Weidttel, Németország legnagyobb drámai színésze, hogy talentumuk együttes kreálerejével a színpadtól teljesen eltérő új nagy műfajnak adjanak teste-leket: hogy megalkossák az utolsó bohém tragédiájának filmjét, a csavargó költő szimbólumát. A film német kompozíció, Amerikában készült és nemcsak szűzsége adja meg neki a „super“ jellegét, hanem az a körülmény, hogy a film vezető szerepeket két ilyen nagy művész játssza, mint John Barrymore és Conrad Weidt.

Ismerve az amerikai mentalitást, a két művész találkozása érdekesség számba megy. „A hindu siremlék“, a világhírnévre emelkedett „Schellenberg Testvérek“, a „IV. Henrik“, vagy a nagyszerű „Don Carlos“ az idők folyamán a halhatatlan filmek sorába került és annak főszereplője, Conrad Weidt ma a klasszicizmust legkevésbé favorizáló Amerika kedvenc mozicsillagává lett. Hollywoodban partnere lett Barrymore-nak és együtt megalkották azt a filmet, amelyet Európa

kifinomodott művészi ízléssel rendelkező közönsége sem várt el.

Olyan filmben akad össze a két nagy színész, amelynek figuráját az ultra-modern, avant-gardeista író, Francois Carro rajzolt meg szenzációs regényébe, amelynek címe: „La vie aventureuse du Francois Villon, le poète vagabond — Francois Villon, a csavargó költő kalandos élete“.

Francois Villon érdekes figurája, a csavargók hercege a koldusok királya, szimpatikus az igaz uralkodók előtt és ellensége a Burgráf Charles de Burgognának. Ez az érdekes kontraszt joggal felkeltette az amerikai filmrendező érdeklődését és így látott napvilágot ez a film amelyben a csavargó költő poétikus és érdekes figuráját John Barrymore alakítja, míg XI. Lajos francia király szerepében Conrad Weidt nyújt elsőrangút. A két legnagyobb drámai színész találkozott ebben a filmben, amelynek sikere már ennél fogva is biztosítottnak látszik.

A Select-mozgót, amely a filmet Kolozsváron vetíteni fogja, minden dicsőret megérdemli, mert ezzel is bizonyította, hogy világfilmek elnyeréséért minden áldozatkészséggel harcol.

Veszedelemes banditák fölött mondott ítéletet a ploesti esküdtszék

Ahol a „vörös“ banda megjelent, ott vér folyt

(Ploesti, október 16. Saját tud.) Tegnap tárgyalta a ploesti esküdtszék Simion Sterian, hírhedt regáti bandita bandájának bűnügyeit, akik sok ideig veszélyeztették Ploesti környékének közbiztonságát. Ezt a rablógyilkos bandát a nép szája „vörösök“-nek is nevezte, mert, ahol megjelentek, ott vér folyt és vörös álarccal — mintegy szimbólumként — volt arcuk fedve.

A banda feje egy többszörösen elítélt, rovtomultu egyén, aki már tizenöt éves korában volt elítélve különböző lopások miatt két évi fogházra. Utóbb Ciocan Sándor, Rosu és Gilea Mátyás kollégájával egy rablóbandát szervezett és a ploesti országutat veszélyeztette. Nem riadtak vissza semmilyen gaztetőtől. Később belépett a bandába Pipirgean ismert és körözött tolvaj is.

Bűnlístájuk 26 lopásból, három rablógyilkossági kísérlet, három templomrablás és több kisebb-nagyobb betörés.

Az esküdtszék súlyos ítéletet mondott a banditák fölött. A banda fejét, Sterian Simont 15 évi súlyos kényszermunkára, Ciocan Sándort 20 évi fogházra, Pilea Mateit 15 évi, Rosut 15 és Pipirgeant 5 évi fogházra ítélték az esküdtek. Ugyanekkor mondott ítéletet a ploesti esküdtszék Petru Tanase bandita fölött, akit harminc rendbeli rablásért huszévi kényszermunkára ítélték az esküdtek.

Egy disznó felfalt egy négyéves gyermeket

Alvás közben támadt rá a vérengző állat a szerencsétlen kisfiúra

(Clasva-Kraszna, október 16. A Mai Világ tud.) Borzalmas eset tartja igazolomban a városka lakosságát napok óta. Moldován György krasznai lakos négyéves György nevű kisfiát csütörtökön, miközben szülei a mezőn voltak,

alvás közben cafatokra tépte és a szó-szoros értelmében megette egy disznó.

A négyéves kisfiu borzalmas és példátlan halálát édesanyja vette észre. Mikor estefelé a mezőről hazatért még javában falatozva találta a vérengző állatot, amint gyermekének beleit tépte ki.

Féldrűlten vetette magát a disznóra és a sikoltozásaira összefutó szomszédok

a helyszínen agyonütötték a fogalval védekező állatot.

Az emberek elé borzalmas látvány tárult. A gyermeknek csak egyes testrészei voltak már meg és azok is szétzaggatva és szétmarcangolva.

Arcáról le volt tépve a hus, agyvellőjét kimarta koponyájából, karjairól és lábairól egész darabok hiányoztak.

Valószínű az a fellelvés, hogy a disznó a gyermek nyakát hasította át először fogaival és úgy ölte meg, mert ha más testrészénél kezdte, bizonyára a fájdalomra felébredt volna a gyermek és a sikoltásait meghallhatták volna a szomszédok, hogy segítségére siessenek.

A példátlan eset az egész környéken nagy izgalmat okozott. A szerencsétlen kis Moldován György megmaradt testrészait az ügyesség engedélyével szombaton temették el. Több mint tizenkörnyékbéli ember vett részt a temetésen.

MEGHIVO

Magán, vagy üzleti ügyekben utazások alkalmával

Budapesten

a legkellősebb otthont nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a Kelti pályaudvar érkezési oldalával szemben levő

Grand Hotel

PARK-NAGYSZÁLLODA

Budapest, Baross tér 10. szám. mert 20 százalék engedményt kap, mint ezen lap előfizetője olvasó szobárainkból, 10 százalék engedményt kap olvasó éttermi árainkból (kitűnő házi konyha).

Öt pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog átjöhét egy perc alatt a pályaudvarról Nálunk otthon érzi magát.

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg. Saját érdeke ezen előnyök tolyán, hogy okvetlen nálunk szálljon meg.

Előzetes szobamegrendelés ajánlatos.

Apróhirdetés
szavanként
csak 2 lej!

VIATA

CLUJ
STR. REG. MARIA
36

Telefon 194

ÖNIG & LEDERER

Elvállal minden könyvnyomdai és könyvkötészeti munkát elsőrangú kivitelben és a legjótányosabb árak mellett.
KÉRJEN MÉG MA AJÁNLATOT!

HIREK

— Zogu kitüntette az olasz királyt. Tiranai jelentés szerint I. Zogu az olasz királynak és Musolini miniszterelnöknek az albán nagyrendrendet adományozta.

— Személyváltó az Banca Marmorosch, Blank et Co.-nál. A Banca Marmorosch, Blank et Co. vezérigazgatósága C. Popescu-Balteni tanárt a bank marosvásárhelyi fiókjának igazgatóját hasonló minőségben a kolozsvári fiókhoz helyezte át. Az új igazgató jónevű közgazdász és a helybeli gazdasági akadémia tanára, aki ezen minősége megtartása mellett dr. Borbély István, a bank jelenlegi igazgatójával egyetemben fog a pénzügyintézet vezetésében részt venni.

— Az Ipartestület felhívása. A kolozsvári Ipartestület felkéri mindazokat, akik még nem kapták meg a folyó évi tanoncmunkakiállításon kiosztott érmeiket, hogy azokat a Testületnél október 20 és 30 között minden munkanapon 9–10 óra között átvehetik.

— Letartóztatott egy sziguranca-ügynököt zsarolás miatt. Bacauból jelentik: Nagy szenzációt keltett Bacauban egy Grigoriu nevű sziguranca-ügynök letartóztatása, aki a társaságban is nagy szerepet játszott. A sziguranca-ügynök egy amerikai állampolgár megszarolása miatt került az ügyészség fogházába, aki ellene feljelentést tett. Grigoriut, mint közéleti térfiut igen nagyrabecsülték.

— Meghosszabbították a nagy érdeklődésre való tekintettel Orbay Zsuzsi képművelését. A kolozsvári Ujságíróklub helyiségeiben rendezte meg képművelését Orbay Zsuzsi, a tehetséges fiatal festőművész. Program szerint a kiállítás a mai napon zárult volna be, de a nagy érdeklődésre való tekintettel a klub vezetősége felkérte a tehetséges művésznőt, hogy a kiállítást október 19-ig hosszabbítsa meg. Így az érdekes kiállítás még három napig megtekinthető Monostori-ut 18 szám alatt, az Ujságíróklubban.

— Menetközben is rádiózhathatnak a bécsi rendőrautók. Bécsből jelentik: A bécsi rendőrség nemrégiben szolgálatába állította a rádiót. A rendőrigazgatóság épületében, a Schotten-ringen már működik a leadó és felvevő állomás, amelynek az a feladata, hogy telefon- vagy távirózavar esetén a bécsi rendőrigazgatóság érintkezésben maradjon a tartományok fővárosainak rendőrségével. Most a főváros egyes kerületeinek rendőrállomásait is felszerelik rádiókészülékekkel, sőt olyan apparátust is kapcsoltak hozzá, amely fényképeket továbbít. Az uccákon robbogó rendőrségi autókval érdekes kísérleteket végzett a bécsi rendőrség. Ezekre a kocsiakra felszerelték a leadó és felvevő rádiókészülékeket és kipróbálták, hogy utközben a rendőrségi rádiókészültségek az autókvalról érintkezhetnek-e a központtal, aminek nagy fontossága van az uccai zavargások idején, mert a készültségek segítségét kérhetnek és a központ utbaigazíthatja őket, hogy hol van veszedelem. A legelőkelőbb forgalmu uccákon és tereken próbálták ki az autókvalra szerelt rádiót és a kísérletek az ucca zajában is jól sikerültek.

Meghalt Ferenc József főkomornyikja

(Bécs, okt. 16. A Mai világ bécsi szerkesztőségétől.) Meghalt Ketterl Jenő, Ferenc József főkomornyikja, aki teljesen husz éven át hűségesen szolgálta urát és a nagy összeomlás után sanyaru viszonyok közé került. Ketterl Jenő közvetlen közelből figyelte öreg uralkodóját s így érthető, hogy keledősége volt emlékiratainak, amelynek megírásától a király halála után sokáig huzódott, hiába osromolták a könyvkiadók. Egy ideig még szépen megélhetett nyugdíjából, de amikor bekövetkezett a pénzromlás és a nyugdíjból mindennapi kenyérre sem tellett, az egykori komornyikkal és lakájokkal együtt

Ketterl Jenő is bepörölte a régi odvartartást a nyugdíj fel-

— Meggyilkoltak egy halászt Galacban. Galacból jelentik: Tegnap délután súlyos sebekkel szállították kórházba Dumitru Serghie halászt, akit társa, Aleve Litinschi úgy összevert, hogy több operáció ellenére az éj folyamán meghalt. A társak a fogott halak szétosztásánál veszték össze. Litinschi olyan szerencsétlenül vágta fejbe Serghie-t, hogy betört koponyacsontja és agyvelője kiforrószt. A szerencsétlen halászt nem lehetett megmenteni az életnek, Litinschit letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

— Kubániak az Ujságíróklubban. A Magyar Színházban éppen most nagy sikerrel szereplő kubáni kozák kórust az Ujságíróklub vezetősége folyó hó 26-ára, kedden este meghívta a klubba. A kubániak a meghívást elfogadták s közölték, hogy ez alkalommal műsoruk egy részét a klubtagoknak és vendégeiknek is bemutatják. Az estély este 9 órakor kezdődik. Belépődíj nincs. Az érdekes szereplésre a klubtagokat és hozzátartozókat ezután is meghívja a klub-vezetőség.

— Titokzatos hulla a Prut folyó partján. Husiból jelentik: Az itteni hatóságok pár nappal ezelőtt jelentést kaptak, hogy Cioara község mellett a Prut egy titokzatos hullát vetett ki, melynek nyakán fogatogatók nyomai látszanak és minden jel arra mutat, hogy a 40 év körüli férfi nem természetes halállal halt ki. A hulla ruháiban semmilyen írást nem találtak, mely kitérőre engedne következtetni. A hatóságok szorgos nyomozást indítottak a rejtélyes hulla körüli titok megfirtására.

— Kirabolták az FTC sportklub alelnökének lakását. Budapestről jelentik: Vasárnap, mialatt klubjának mérkőzéseit végignézte, kifosztották Szigeti Imre, az FTC alelnökének lakását. Elvittek aranyeszközöket, egy nagy aranyserleget és több ezüsttárgyat, köztük egy serleget, mely maga tizenhátezer pengőt ért. A kár meghaladja a százezer pengőt. A tettesek ismeretlenek. A rendőrség nyomoz, egyelőre eredménytelenül.

— Hühnefeld báró megérkezett Sanghaiba. Hühnefeld báró Európa nevű repülőgépen tegnap minden incidens nélkül megérkezett Sanghaiba. Hühnefeld báró a Reiter-iroda munkatársának adott nyilatkozatában kijelentette, hogy legközelebbi tervei még bizonytalanok.

emeléséért.

A pórt elvesztette, megírta memoárjait és az így szerzett pénzből élt. A legutóbbi időkben az öreg komornyik ágyának esett, gégebaj kinozta s végül

be kellett szállítani egy kórházba.

Ott halt meg 70 éves korában. Felesége és két idősebbik fia volt mellette, amikor agonizált, harmadik fia már csak a temetésre fog eljönni. Egyik fia orvos, a középső a hadseregben szolgált a háború végéig, a legfiatalabbik pedig Franciaországban magántisztviselő. Majdnem teljes négy évtizeden állott udvari szolgálatban Ketterl Jenő és 1894-től urának haláláig első komornyik volt Ferenc József mellett.

— Erőszakot követett el egy hivatalnok egy tizenkétéves kislánynon. Kisenéből jelentik: Annak idején nagy felháborodást keltett a város lakosságának körében, Chidariu prefekturái hivatalnok liliomtiprási esete, aki egy tizenkétéves urileánykát csalt lakására és ott erőszakot követett el rajta. A gyermek szülei feljelentést tettek a hivatalnok ellen az ügyészségen és tegnap volt az ügy tárgyalása a kisenévi törvényszéken. A kegyetlen, beteges hajlamu hivatalnokot kétévi fogházra ítélte a törvényszék.

— A teve olcsóbb lett. Ebben a drágasági világban, ahol ugyszólván napról-napra felszöknek az árak, van egy árucikk, amelynek az ára nem fellelke meg, hanem lefele. Ez az árucikk a teve. Marseilleből írják, hogy a technika terjedése hatott ilyen irányban a tevépiacon. Az autó ugyanis már az afrikai országokban is kezd terjedni. Marokkóban például — így számol be a marseillesi kereskedelmi kamara jelentése — a szállítási jórészt a gépkocsik vették át. Amit eddig tevéháton szállítottak, azt most jóformán mind autók szállítják. Ma már féljé-meddig jómódu benszülöttek megengedhetik maguknak, hogy egy kisebb autót vásároljanak. Az autónak ez a terjedése természetesen feleslegessé tette a tevéket. Minthogy a kereslet megszűnt a teve iránt, természetesen esni kezdtek az árak. Ot-hat évvel ezelőtt — mondja a jelentés — egy teve ára Észak-afrikában öt-hatezer francia frank volt. Ma ezer frankért igen jó tevé lehet kapni. Érdekes, hogy a mohamedán papok erősen kifogásolták az autó terjedését. Azt prédikálták mindenfelé, hogy csupán a tevéen való szállítás Istennek tetsző dolog és nem lehet áldás olyan munkán, amelyhez autót használnak. Noha a benszülöttek teljesen a papság hatása alatt állnak és igen fanatikusak, a gépkocsi behatolt az afrikai hegyekbe és pusztaságokba.

Akiknek a szív működése gyenge, erőlködés nélkül úgy érhetnek el könnyű székelységet, ha naponta reggel éhgyomorra megisznak egy kis pohár természetes „Ferencz József” keserítvőt. Szívzsak- orvosok megállapították, hogy a „Ferencz József” víz, súlyos billentyűhibáknál is enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható: Gyógyszertárakban, droguériákban és fűszerüzletekben.

Huszonnyolc halottja van az angliai vasúti katasztrófának

(London, október 16.) A Gloucesterhire mellett, szombaton történt borzalmas vasúti katasztrófa rendkívül izgalmat okozott egész Angliában. A romok alól eddig huszonnyolc borzalmasan összeégett, a felismerhetetlenségig összeroncsolt hullát szedtek elő.

A hűség próbája

Sok bakfis-leány, mikor az első csaldás megüti lelkét, — olyan szépen elgondolja a halálát. Milyen jó volna meghalni, — de nem igazán! csak hogy mások azt higgyék, hogy ő csakugyan meghalt és nem lát, nem hall semmit, pedig hát valójában nem halt meg, mert mindent hall és mindent lát. Vajjon eljön-e ő is a temetésére? Fog-e sírni a hűtelen? Hoz-e koszorút és milyent? Sajnálja-e hűtlenségét? Milyen jó volna látni az őszinte megbánást és milyen boldogság volna kilépni a koporsóból és megadni a bűnösnek a bocsánatot. Így képzeltek el a dolgot valamikor a fiatal leányok. Ez a boldogság megbocsátható volt, hiszen senkinek sem ártott. Az elképzelt halállal egészen másképp operált most egy londoni ifjú, aki halála hírére költötte és gondoskodott róla, hogy a kegyetlen nagynén, aki nem akarta kifizetni adósságait, megkapja a gyászjelentést és jóismerősei, barátai is tudomást szerezzenek elhunytáról. Már jóelőre mulatott azon, hogy mekkorát fognak bámulni a „temetésére” jövők, ha a halott maga fogadja őket. És előre készült rá, hogy össze fogja szidni azokat, akik nem jöttek el, vagy nem szép koszorút vettek. Miként viselkedtek a londoni ifjúval a felültetett gyászolók, — erről nem jött értesítés. Egy bizonyos: ha alaposan megverték volna az ípsét, ez csak csekély büntetés lenne az izellen tréfiért. Ez már nem a „fiatalság-bolondság” kereteibe tartozik. A halállal tréfiát üzni bádarság; vele másokat ok nélkül megrettenteni, részvétet ébresztetni, a halált a „hűség” vagy a „barátság próbakövének” megtenni kegyetlenség. A londoni ifjú a rendőrség is felelősségre vonta. Helyes. És ha nincs testi fenyegetés Angliában, kivételesen az ilyen esetekre még ott is érdemes lenne életbe léptetni.

(rdy.)

— A KMSC kerékpárszakosztálya felhívja összes tagjait, hogy október 17-én este 7 órakor jelentkezzenek az Építőmunkásokotthonban a vasárnapi versenyek megbeszélése végett.

* Az „Ellenőr” 52 oldalas száma megjelent. A 16 oldalas képes „Szinház és Társaság”-gal 52 oldalra bővült „Ellenőr” legújabb száma — fényképekkel és rajzokkal illusztrálva — ma megjelent. Tóth Sándor kitűnő politikai, közgazdasági és kritikai lapjának új száma valóságos kis könyv, melyben csupa érdekes olvasnivalót talál a közönség. Rendkívüli gazdag a 16 oldalas képes „Szinház és Társaság” melléklet stb. Az „Ellenőr” kapható az ország minden árusítójánál, ára 20 lej.

* LAPUNK BUDAPESTEN állan-dóan olvasható a Park-szálloda kávéházában, VIII., Baross-tér 19.

Hirdessen a Mai Világban

SPORTVILÁG

A KKASE országuti kerékpárversenye

A KKASE október 21-én országuti kerékpárversenyt rendez a következő számokkal:

1. Cluj—Gherla—Cluj, 86 km. Forduló a 45 km. körül, jel — sárga zászló.
2. Cluj—Apahida között 20 km.-es táv. Forduló a 12 km. körül, jel — zöld-fehér zászló.
3. 10 km.-es haladók versenye. indulhatnak azok, akik nagyobb távon, országuti versenyen díjat még nem nyertek. Forduló a 7 km. körül, jel — vörös zászló.
4. 5 km. gyermekverseny 14 évig. Forduló a 4.5 km. körül, jel — fehér zászló.

FELTÉTELEK:

1. A versenyen résztvehet minden amatőr kerékpáros.
2. Gyülekezés 21-én, vasárnap reggel 8 órakor az Unitarius Kollégium udvarán (Cal. Victoriei, v. Kosuth Lajos-ucca).
3. Indulás reggel 9 órakor az apahidai úton, a 2 km. körül, cél ugyanott.
4. A versenyen bármilyen típusú kerékpárral lehet indulni, sportszerű ruházatban.
5. A versenyző köteles a közlekedési szabályokat szigorúan betartani és a fordulóban a start számát bemondani.
6. Nevezési díj személyenként 50 lej, nevezések október 20-án este 8 óráig. Schuster Emil sportüzletében, Piata Unirii adandók le. Óvás 300 lej.
7. Díjazás: I. nagyezüstösztűt, II. kisézüstösztűt, III. bronz-érem. A 86. km. táv első díját az egyet színével díszes nyakszallagon nyeri a győztes.

Cluj, 1928. október 16.

Schnoel s. k. András s. k.
főtáncár. ügy. alelnök.
Weber s. k.
szakosztály elnök.

Legjobb akvizitőr

a jó nyomdafesték. A legkiválóbb londoni Kidd-féle

nyomda-festék

a legolcsóbb áron kapható a vezérkép-viseletnél és gyári-raktárnál

LEPAGE, CLUJ

Fizetésemelést követelnek az állami bányák erdélyi munkásai

Évi 80 milliót meghaladó összeget tenne ki a fizetési differencia — Közel ötezer bányász követeli a napi fizetésnek 85 lejről 130 lejre való emelését

(Cluj-Kolozsvár, október 16. A Mai Világ tudósítójától.) Az állami bányák közel ötezer munkásának sorsáról döntenek most Kolozsváron. Nagybánya, Felsőbánya, Kapnikbánya, Alsófernezely, Bajuc, Strimbubajuc, Oradna, Zalatna, Abrud, Nagyág, Gyalád és Vajdahunyad állami érébányáinak munkásai megkezdtek a január elsején lejáró kollektív szerződésük ügyében a tárgyalásokat a kolozsvári munkaügyi felügyelőségen, az állam megbízottjaival. Az állam képviselőiben Andrea, az ipar és kereskedelemügyi minisztérium vezérfelügyelője és Gherman igazgató tárgyal a munkások megbízottjaival; Gherman Zefával és Misiunál. A tárgyalásokat dr. Chirila Joan kolozsvári munkaügyi vezérfelügyelő elnöklété alatt folytatják a felek.

Az érébányák munkásai az államtól az eddig 85 lejes átlagkeresetnek 130 lejre való felemelését kérték, azzal az indoklással, hogy a mai gazdasági viszonyok között ennél kevesebb összegből megélni lehetetlen. Az állam megbízottjai viszont azon az állásponton vannak, hogy ez az összeg túl magas, miután közismert tény, hogy az erdélyi állami bányák deficitet

dolgoznak és deficitet dolgoztak a magyar impérium alatt is és a román állam, mint terhes örökséget vette át ezeket a bányáüzemeket. Beszűntetni az üzemeket nem lehet és nem is akarják, miután a magyar kormány is főképpen azért tartotta a deficitet dolgozó bányákat üzemben, hogy a szegény, nagyrészt román nemzetiségű lakosságon segítsen.

A kollektív szerződések a fizetésekre vonatkozó része ilyenformán, — miután állami üzemről van szó — a semmitűszék elé kerül döntés végett. A szerződés többi pontjaira vonatkozólag pedig valószínűleg létrejön két-három napon belül a megegyezés.

Habár a jelenlegi kollektív szerződés csak január elsején jár le, az új szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalások már most szükségessé váltak, miután az esetben, ha a semmitűszék a munkások javára dönt és emelik a fizetéseket, még bevezethető legyen az állami költségvetés a bányászok fizetésemelésének összege, ami évi 81,125.000 lejt tenne ki.

A kollektív szerződés többi pontjaira vonatkozó tárgyalások sikerrel kecsegtetnek.

Miért megyek a déli sarkra?

Irta: Richard Evelyn Byrd

Byrd kapitány, aki már járt az északi sarkon és tavaly ötödik magával átrepülte az oceánt, most készíti elő nagyszabású expedícióját a déli sarkra.

Amíg az antarktikus kontinens nincsen meghódítva, az emberiség nem tekint magát a Föld urának. Ötödfelműlő négyzet mérföld, tehát az északamerikai Egyesült Államoknál másfélszer nagyobb terület ismeretlen még előttünk. Mi minden található ott? Ez a hatalmas hóborított föld-komplexum már régóta erősen foglalkoztatja fantáziámat. Ugyanig sok ezer embert, legalább is azon levelek után ítélve, amelyeket a világ minden részéből kapok.

Gyakran azt a kérdést intézik hozzám: mi értékne van egyáltalán a sark-kutatásoknak, micsoda reális értékkel bírnak az expedíciók az emberiségre? Számomra a felelet világos. Ennek ellenére nem könnyű az ilyen kérdésekre meggyőzően válaszolni. A tudomány számomra nem teljes értékű, amíg a Földön olyan nagy ismeretlen területek vannak. Egyes meteorológiai adatok például csakis a sarki vidékeken állapíthatók meg. Amint ismeretes, az időjárási viszonyok a két pólus és az egyenlítő között ki egyenlítési törekvésektől függenek. A déli sark befolyása ebben a tekintetben nagyobb az északi sarknál.

Az eddigi felkutatott antarkti-

kus vidéket nyáron is hó és jég borítja. A 24 órás poláris nap hatalmas effektusából azonban arra következtethetünk, hogy a sokkal nagyobb ismeretlen területen olyan vidékek vannak, amelyek mentesek a hótól. Így például pontosan tudjuk, hogyha az északi sarkon szárazföld lenne, az alacsonyabb területeket nem fedné hó. Ha a déli sarkon is ugyanez a helyzet, úgy ott ismeretlen flórára és faunára akadhatunk és érdekes geológiai leletekre bukkanhatunk.

A déli sark partjain, a környező vizekben vizikutyák, pinguinek és egyéb vízi állatok élnek. A kontinens belső részeiben azonban az élet kizárólag legalacsonyabb formákban: rovarokban, pókokban jelentkezik. Valószínű, hogy a jégkorszak minden életet tönkretett. Expedícióm főfeladata az ottani viszonyok tudományos vizsgálata. Ezért számos tudós jön velem.

A sarkvidéket a házisként szolgáló hajón kívül aeroplánokkal fogjuk felkutatni és mintegy fél esztendőig fogunk az antarktis vidéken tartózkodni.

Veszprémy Miklós biciklit lopott...

(Cluj-Kolozsvár, okt. 16. A Mai Világ tudósítójától.) Egy huszonegy éves fiatal falusi legény nagyon megéhezett Kolozsváron, nem ismerte a csuf paragrafusokat, nem tudott a törvények nyelvén, csak azt az egy ősi, mindenható törvényt ismerte, hogy a szükség törvényt bont. Veszprémy Miklósnak pedig nagyon korgott a gyomra, nyelve szápadlásához tapadt éhségében. A város zaja, élete forgott körülötte és nem fordult senki segítségére, mert ő valahol, egy szilágysági kis faluban őseket temetett el, kiknek büszke sarja volt és nevét így írta: Veszprém-y.

Multhéten érkezett Veszprémy Miklós Kolozsvárra, aki odahaza Szamo-udvarhelyen nagyon sokat szomorkodott már utóbb, mert jó édesanyja, akit nagyon szeretett, nemrég meghalt, viszont apját már régen, igen, régen, amikor a kis Miklós még nem tudott simi, mert nem tudta felfogni egy családfő, egy apahalálát, — nyelte el a ládát, egy apa halálát, — nyelte el az üres volt neki, mert nem volt ott senkije, eljött tehát a városba szegény, árva magyar fiú, kék, ártatlan szemekkel nézett a lokoló, füstölt városi emberek szemébe, akik től hiába kért júst a becsület, kenyérkeresésből, hiába kért egy kis melegséget, ránéztek, kinevették, hogyne, hogyne: „ami nekünk jut, az is kevés, nem hogy neked is juttassunk belőle.”

Nem jutott az elhagyatott magyar fiúnak egy testvéri szó és egy nehéz kalapács, hogy izmait feszítve kikalapálja azzal a magafogatóró száraz darab kenyeret. Cár kabátját átmosta a hideg októberi eső, didergett, nyomorult volt és biciklit lopott. Ez Veszprémy Miklós főbenjáró bűne. Vonjuk le a tanulságokat.

Hotel Metropol Bukarest

A királyi palotával szemben

Modern confort!

MAI VILÁG

minden olvasója

Modern confort!

15% kedvezményt kap a szobádrakban

ha felmutatja ezt a hirdetést!

A legjobban informált közgazdasági lapok

CONSUM
RUMÄNISCHER LLOYD

Vagyont kereshet, ha rendszeresen olvassa.

VIGAN ÉLNEK GAETAN VIDÉKI EPIGONJAI

Holid Dumitru Tureatca községbeli földműves kalapáccsal fejbeverte nagybátyját és anyósát, mert nem adták ki az örökségét

A Gaetan-ügy folytatása — ítélet után

(Cluj-Kolozsvár, október 16. A Mai Világ tud.) Három héttel ezelőtt gondolatok arcu fekete taláros esküdtek kimondták a verdiktet Gheorge Gaetan, a hírhedt kalapáccsos selyemfiu fölött. Az esküdtszék az ország meglazult erkölcsének példastatálására 8 évi kényszermunkát mért ki annak az ifjunak, aki mint valami középkori lovag, bárdnak nézve a kalapáccsot, egész új technikával fejbeverte és kibabolta a szerelmes szívé Leonida asszonyt.

De minek fölleveníteni az erkölcsi fertőt, amelyre állítólag a finálé utolsó akkordjaival örök időkre fátynodt. Mert a nyolc évi legyázó ítélete nem bizonyult elég elképzelhető ahhoz, hogy a tehetségtelen utánérzőket és az epigonokat megtáboríthassa az emberi erkölcsök kalapáccsos kultiválásától.

Mint a később „szorványosan” előforduló esetek igazolják, ez nem következett be. Holid Dumitru Tureatca községbeli parasztembernek körülbelül ugyanolyan inspirációi voltak a kalapács kezelés pillanatában, mint selyemzőtesű elődének, Gheorge Gaetan-nak.

De ne vágjunk az események elébe...

Ahol csak hírből ismerik Gaetan és a jó erkölcsöket

A legújabb kalapáccsos rémdráma keretei legkevésbé sem mondhatók ideálisnak és az ügy megértéséhez tudni kell azt, hogy az Isten mindenkit elrejtett háta mögött Tureatca községben, amióta a világ fennáll sohasem akadt egyetlen olyan ember sem, aki megtudta határozni, hogy mi az emberi erkölcs és mi az, amit imna valitásnak neveznek.

Ebben a békés községben így volt ez már hosszú idő óta és senki sem próbált változtatni rajta. Csak hogy... Közben a főváros előkelő fertályában megtörtént a Gaetan-fiu este a Leonida asszonnyal és a haj különösen ott volt, hogy a lapok minden intervenció ellenére sem hallgatták el a legborzáltabb bűnügyet. Tehát mindenki olvasta az ügyet és sokan tudtak róla.

A békés községben akadtak egyes legények, akik nagy nehézségek árán kalapáccsot szereztek maguknak és úgy mennek szívük kiválasztottjához. A kalapáccsal nyilván a nagyvárosi mentalitást akarták reprezentálni.

Mit szól az a kalapáccsomhoz, — mondogatták ilyenkor a vidéki Gaetan-imitátorok hön szeretett fruskaiknak, akik elpirulva a fejbeverés bizarr és „erotikus” gondolatától, félve húzódtak vissza és megadták magukat. A községben a játék a kalapáccsal tartott egy ideig, aztán megbosszulta magát. A község erkölcsének jóhírnevére annyira káros események négy héttel ezelőtt vették kezdetüket, aztán minden olyan pontos filmszerűséggel pergett, mintha csak valami ismétlődő rendező dirigálta volna.

Az történet ugyanis, hogy Musoŋu unoknak hazajött a városból kicicomázott eleganciával „Adesquo”-harisnyás szerelmese, Maria Katalin. A cseléd-szorból kisasszonyi rangba került szépség a női törvények kényszerítő hatá-

sa alatt alig akart tudni elfeledett szerelmeséről.

— Ezt érdemeltem én meg tőled? — Nem tudlak szeretni, mert nincs szép nadrágod és az, amit én szeretnék.

— Tudom mit akarsz, — mondotta záróakkordként a fiu — itt van a kalapács is...

A szerelem tabuját meglegette a levegőben, majd amidőn látta, hogy a nő mit sem akar róla tudni, az inkriminált szerelmi szerszám nyelével valóssággal véresre verte kipuderezett szívévelasztottját.

Pont. Ez történt három héttel ezelőtt úgy látszik csak azért, hogy felkavarja a nyugodt erkölcsi élet menetét.

Két férfi, egy anyós és az örökség forog a kalapács körül

Mint jeleztük, Dumitru Holid szintén menthetetlenül belekerült ebbe a kalapáccsos örvénybe. Mert amikor híre ment a falu két szerelmesének botrányos kalapács-harcának, Holid kimondta magában a szentenciát:

— Ezzel a pompás szerszámmal fogok bosszút állni elusztott örökségemért, — mormolta fogai közt a mindenre képes Gaetan-jelölt és nagy előkészületeket tett a „rémdráma” lebonyolításához...

Nehogy terveit keresztelzhessék, egyszerre két kalapáccsot szerzett be magának és teljes vértettségben bvárta a vasárnap délutánt, a nyugalmi állapot ünnepnapját.

Megingett a falusiaknak a biztosítókba vetett bizalma

A nemzeti-parasztpárt is akciót kezd a faluk népét kizsákmányoló zugbiztosítók ellen — Hatiegan Emil nyilatkozata

(Cluj-Kolozsvár, okt. 16.) A zugbiztosító intézetek sorozatos garázdálkodásai nem csak a hatóságokat és a komoly biztosítással foglalkozó intézeteket foglalkoztatja már, hanem a politikai pártok is belátták ezek működésének veszélyességét és komoly akcióra készülnek, hogy a falusi lakosságot megmentsék a zugbiztosító intézetek fosztogatásától.

A zugbiztosító intézetek ügynökei elsősorban a falusi lakosságra vetették ki hálójukat, amely sokkal hiszékenyebb a városi lakoságnál, — habár a városiak ellen sem emelhetnek panaszt a zugbiztosítók — s kényük-kedvük szerint fosztogatták őket.

A Mai Világ munkatársa beszél-

Unokabátyját Copiletnek hívták, ami magyarul Gyermekeidet jelent. Anyósa — véletlenül ismeretlen nevű.

És a bosszu gondolatától felbőszült Holid vasárnap délután beállított ellenlábasaihoz, hogy megejtse a leszámolást. Előbb unokabátyját szólította fel:

— Megfosztottatok atyai örökségemtől, holott teljes egészében magilletett volna engem. Adjátok ki a jussomat.

Ezután a ferdeszemű anyósra pillantott:

— Te pedig — megállapítom — rosszabb vagy egy lábba való pokrócnál. Add ki a jussomat.

A vita egyre hevesebb lett. Holid el volt mindenre szánva. Amint ferdeszemű, különös nézésű anyósával vitalkozott, hirtelen előrántotta az egyik kalapáccsot és azt légiess ügyességgel pont az asszony fejébe vágta.

A szcena pillanatok alatt változott. Hamarosan előkerült Holid zsebéből a másik kalapács is, amely éles ívben „Gyermekeidet” nevű nagybátyja kopaszodó fejének röpült.

— Finálé... A vidéki Gaetan-ügy hullámai a csendőrség csaptak. Az önkényeskedő polgárt már a környéki csökök szempontjából is le kellett tartóztatni. A sebesültek fejét bekötötték.

És ezzel megszokottá vált a falu kalapáccsos rémdráma, a vidéki Gaetan-ügy. Csak hogy selyem helyett darócha burkolták az indítógókat.

S. M.

getést folytatott dr. Hatiegan Emil országgyűlési képviselő, egyetemi tanárral, a kolozsvári egyetem rector magnificussával, aki a következőkben ismertette a falukon lévő helyzetet:

— A falusi lakosság nap-nap után megjelenik a politikai pártok vezetőimél és panaszt emel a zugbiztosító ügynökök sorozatos garázdálkodása ellen.

— zugbiztosítók nem elégedtek meg a hozomány és az orvosi vizsgálat nélküli haláleset elleni biztosításokkal,

hanem rávetették magukat az ugynevezett állatbiztosításra és mérhetetlen károkat okozva a parasztságnak.

A lelkiismeretlen intézetek ügynökei aranyhegyeket ígértek a hiszékeny falusiaknak, akik egymást és idegeneket biztosították, hogy pénzhez juthassanak. A biztosítások természetesen tönkretették az amugy is anyagilag gyengén álló falusiakat és elvitték a szép jövő reményében a ruhára, gazdasági eszközökre, bankölcsön törlesztésre szánt összegeket.

— A falu népe, amelyet a zugbiztosítók működése tönkre juttatott, el van keseredve és bizalma megingott a biztosítással szemben, aminek súlyos következményei lehetnek úgy a falu népére, mint a komoly és tisztességes biztosítással foglalkozó intézetekre nézve.

— A falusiak teljesen elkésredve, csalásnak minősítene mindenféle biztosítást, habár a jég, állat és tűzkár elleni biztosítás elsőrendű fontossággal bír a földműves életében.

A parasztság bizalmának megingását a tisztességes üzletekkel foglalkozó biztosítóintézetek súlyosan megfogják érezni, ami további kihatással lesz a gazdasági válságra.

A biztosító intézeteken kívül természetesen a parasztság is veszedelmes helyzetbe fog sodródni, mert egy tűzvész, jégverés, vagy állatvész egész megyék lakosságát koldusbotra juttathatja biztosítás nélkül.

— Ez a helyzet arra indította a nemzeti parasztság kolozsvári tagozatának vezetését, hogy

országos akciót indítson a zugbiztosító intézetek ellen és védekezési módokat terveljen ki a parasztság kizsákmányolása ellen.

— A védekezési módokat tervezete nagy vonalakban elkészült már a rövidesen a falusi szervezetek vezetőit körlevelekben fogjuk utasítani a zugbiztosítók elleni védekezés módokról.

— Továbbá sorozatos gazdasági konferenciákat fogunk a falvakban rendeztetni, ahol meg ismertetjük a parasztsággal a biztosítás fontosságát és a jövőben minden faluban a legnagyobb figyelemmel fogjuk kísérni a biztosítók működését, hogy a szegény parasztságot keservesen megszerzett pénze ne vándorolhasson lelkiismeretlen gazemberek zsebeibe.

A BUDAPESTI TOLNAI VILÁGLAPJA

minden számához egy keménykötésű

teljes regény ingyen!

Ára 40 lej

Képes Krónika

Budapest legszebb és legolcsóbb mélynyomású hetilapja. Kapható Románia minden lapárusánál. Csak 20 lej.

Kiadja a „Mai Világ” lapkiadóvállalat. M

gyázónak. Cím Szamosfalván.

Sokféle a nevető. Az egyik, mielőtt valami élcet sejt a színész szerepében, azonnal kimutatja mind a harminckétfő fogát s várja a végszót, hogy átadja magát a boldog göröcsnek. Van nek olyanok, akik semmi áron sem akarnak a hallottak hatása alá kerülni. Fölfogják a tréfát, de inkább azon tűnődnek, mi mulatságosat tudnak tulajdon életükben, tud alkarják licitálni a színészi gondolatban s ez agyállyossá, zavaritá teszi arcukat. Amikor a vice élér hozzájuk, gépiesen kitérítik szájukat, háromszor azt mond

számoslatvi anam. faterlephéz. helyi-
gyázónak. Cim Szamoslatván.

Lederer — Cigl. Strada Benina Maria.

Végül látunk olyanokat is, akiknek a nevetésük nem egyenlő, kis kacaj-
kák mozaikjából rakják össze. Mintegy
mintákkal szolgálnak nekünk, hogy
azt a nevetést válasszuk, amelyik leg-
jobban megfelel igényünknek.

Ábris rózsája. Az idej évad egy legnagyobb eseményét hirdeti szombati estére a műsor: Az Ábris rózsája premierjét. Az Ábris rózsája körül egész legenda-körök szövődtek. Ez az a lány, amely a színházak történelmében rekordot ért el előadásai számának tekintetében. Amerikában 5000-szer adták. Európában minden országban külön vállalatok, irodák alakultak, melyek kizárólag az Ábris rózsája előadás jogának eladásával foglalkoznak. A szegény Annie Nichols, aki az Ábris rózsáját írta, ezzel az egy darabjával dollármilliárdos lett. Az Ábris rózsája minden színház életében nagyobb esemény, mint a legdivatosabb operett. Újdonság bemutatója. Szombaton este fogják Kolozsvárott bemutatni, de erre a premierre tanácsos jóelőre gondoskodni jegyekről, mert bizonyos, hogy napokkal előbb fog minden jegy elfogyni.

Cenzurat: SUCIU.